

Ugibanje o posledicah volitev-Nov naval na nemške Jude

Republikanski preroki vidijo padec predsednikovega vpliva in končni popolni poraz demokratov. — Tajnik Ickes trdi, da volitve niso odločale med progresivci in konservativci. — La Guardia sklical konferenco progresivcev.

Washington, D. C. — Ne pričakovani porast politične moči republikanske stranke pri zadnjih volitvah je rodil številne politične preroke, ki po večini napovedujejo prihodnje dogodke v korist republikanec. Nekateri gredo tako daleč, da trdijo, da so sedanje demokratov v predsedniških volitvah v 1940. Dalje napovedujejo, da v prihodnjem zasedanju kongresa ne bo predsednik Roosevelt imel sploh nobene bade več, češ, da se bodo konservativni demokrati združili z republikanci in tvorili tako večino, da bodo liberalni in progresivni elementi popolnoma v ozadju. Prav pogosta je tudi trditev, da izid volitev kaže, da se ljudstvo obrača proč od Roosevelta.

Polnoma nasprotnega mnenja pa je državni tajnik Ickes. Pri razgovoru s časnikarji ta četrtek je dejal, da se sedanje volitve niso vršile na izraziti podlagi vprašanja, ali gre za progresivce ali za konservativce, marveč je bilo temu primešanih toliko drugih vprašanj, lokalnih, socialnih, verskih in plemenskih, da linija ni nikakor ostro začrtana. Tako je na pr. število republikanskih kandidatov zmagalo zato, ker so podpirali Townsendov pokojninski načrt, dokim so ga demokrati zavrnili. Povrh tega so republikanci dajali še razne druge fantastične obljube, samo, da so v njih prekosili svoje oponente. Ako bi bile to predsedniške volitve in bi v njih kandidiral Roosevelt, bi bil splošni izid popolnoma drugačen, je dejal Ickes.

Newyorški župan La Guardia, ki je znan kot eden najvplivnejših progresivcev, je to sredo povabil vse voditelje liberalnih struj na konferenco za prihodnji teden v Washington. V povabilu je izjavil, da se kaže, da so progresivne sile v raznih državah popustile na svoji aktivnosti, in sicer vsled tega, ker njih politično organiziranje ni bilo izpopolnjeno. Potreba se je pokazala, je dejal, da se morajo te sile zediniti in odločno nastopiti z jasno načrtanim progresivnim programom.

PROTIDELAVSKI PREDLOG PORAZEN

Seattle, Wash. — Volilec v tukajšnji državi je bil stavljen v odločitev predlog, ki bi bil izrazito protidelavski. Ako bi bil uveljavljen, bi omejeval pravico piketiranja, prepovedal sedeče stavke in navedeno stavko dovolil šele po preteku 80 dni potem, ko so u službenci kakaga podjetja vložili pritožbo. Predlog pa je bil pobit in enako tudi podobni predlog v sosednji državi Kaliforniji, dočim je v Oregonu prodr.

SIRITE AMER. SLOVENCE

TEHNOKRATI SE OGLAŠAJO

Napovedujejo, da bodo v 10 letih zavladovali Ameriko.

Akron, O. — "Tehnokrati" je bila pred nekaj leti znana beseda, toda gibanje se je v javnosti že dokaj pozabilo. Nikakor pa ni to gibanje zapalo, marveč ravno nasprotno, stalno pridobiva na pristajalosti, kakor trdi njega predsednik H. Scott, ki je obenem napovedal, da bo v desetih letih ta struja zavladovala v Ameriki. To pomeni, da bodo tedaj znanstveniki vodili Ameriko in ne več politikarji. Cilj tehnokratov je v tem, da postavijo stroje res v službo človeštva, s pomočjo katerih se bo doseglo blagostanje za vse prebivalstvo. Napovedujejo, da bodo pod vlado tehnokratov zaposlene v produktivnem delu le osebe od 25. do 45. leta starosti. In še te bodo delale le po štiri ure na dan, a bodo v tem času producirale toliko, da bo dovolj za celokupno prebivalstvo. Mladina pod omenjeno starostjo se bo izobraževala, starejši ljudje pa se bodo lahko posvetili svojemu najljubšemu opravilu. — Kaže torej, da se zlata doba bliža.

TRDA TEKMA

Za nekatera mesta je bila pri volitvah med posameznimi kandidati skrajno trda tekma, ko je odločevalo le malo glasov. Tako sta v Iowi dobila demokrat Gillette in rep. Dickinson, ki sta kandidirala za zveznega senatorja, vsak nad 100.000 glasov, toda Gillette je končno zmagal z manj kakor 1600 glasovi. — Podobna tekma se je vršila tudi v Indiani med dem. Van Nuysom in rep. Willisom, tudi za senatorsko mesto. Med štetjem glasov je bil v ospredju zdaj ta, zdaj drugi, in do končne odločitve še v četrtek dopoldne ni prišlo.

PRIJATELJSTVO MED KARDINALOM IN PREDSEDNIKOM

Rim, Italija. — Kardinal Mundelein se je zadnje sredo izrazil, da so nenavadne časti, ki so mu bile tukaj izkazane od ameriških oblasti, po njegovem mnenju rezultat prijateljstva, ki vlada med njim in predsednikom Rooseveltom. Povdaril pa je kardinal, da ni na nikakem diplomatskem poslanstvu, kakor so to nedavno namignili nazijski listi.

KALIFORNIJSKI SENATOR RESIGNIRAL

Los Angeles, Cal. — Zvezni senator McAdoo je zadnje sredo podal governerju Merriamu resignacijo na svoje mesto. Njegov rok bi potekel s 3. januarjem, ko ima nastopiti novoizvoljeni senator Downey. Dasi bi senator ne imel več nikakega aktivnega opravila, vendar mu je governer imenoval namestnika za nedokončani rok, in sicer v osebi Th. F. M. Storkea, lastnika nekega lista.

OSTREJŠE ODREDBE ZA POROKE

Elkton, Md. — Tudi tukajšnje mesto je dvignilo protest proti hitrim in nepremišljenim porokam, na katerih je doslej cvetelo in s katerimi so nekateri brezvestni pastirji služili denar. Na volilni dan, v torek, je prebivalstvo glasovalo za odredbo, po kateri mora med časom, ko se izda dovoljenje, in med poroko, poteči 48 ur.

KRIŽEM SVETA

Hendaye, Francija. — Na novo ofenzivo nacionalistov v vzhodni Španiji so vladne čete odgovorile s protiofenzivo in javljajo, da je napad bil doslej uspešen ter da je važno strateško mesto Lerida oblegano ter pred tem, da pade v vladne roke.

London, Anglija. — Min. predsednik Chamberlain je na nekem banketu zadnje sredo izrazil napoved, da bo Evropa deležna miru za dolgo časa kot posledica njegovega sporazuma z diktatorji. To je bil njegov odgovor na kritike glede monakovskega sporazuma.

Door, Nizozemska. — Za bivšega nemškega cesarja Viljema je poteklo zadnje sredo 20 let, odkar je moral pobegniti iz Nemčije v pregnanstvo. Mož je za svojih 79 let čvrst in zdrav.

ROPARJI NASTOPILO KOT POLICISTI

Greenfield, Ind. — Dva drzna roparja sta zadnje sredo na lahek način prišla do plena, ki je znašal \$30.000 v gotovini. Ustavila sta namreč na cesti 28 letnega bančnega uslužbenca, B. H. Garnerja, ko je v avtomobilu vozil omenjeni denar z neke banke v Indianapolisu v drugo banko v New Castle. Oblečena sta bila pri tem v uniformo cestnih policistov. Z orožjem sta izsilila od napadenega denar, na kar sta mu vklepala roke v okove, kakoršne uporablja policija, mu potrgala žice v

JUGOSLOVANSKI NOGOMETAŠI

V skupini na sliki so vključeni trije jugoslovanski nogometaši, ki igrajo s Chicago Cardinals, ob razgovoru s časnikarji med jugoslovansko radio ural na postaji WGES v Chicagu. Od leve na desno so: Milt Popovich, Srb; Tone Blazina, Hrvat; Dick Kross, angleški napovedovalec; Charles F. Herold, poročevalec lista Svornost; Frank Patrick, Slovenec, in George Marchan, vodja jugoslovanske ure.

TERORIZEM NAD JUDI

Nazijske tolpe razbijale judovske trgovine in zažigale njih sinagoge.

Berlin, Nemčija. — Nov sovražni val proti judovskemu življu v tukajšnjem mestu se je razlil ta četrtek, ki je prinesel s seboj skrajni terorizem in nasilje. Vzrok za ta izbruh je bila smrt E. von Ratha, tajnika nemškega poslanstva v Parizu, ki je podlegel poškodbam napada, izvršenega od nekega 17 letnega poljskega Juda. Nazijski listi so takoj dvignili propagando proti Judom, povdarjajoč, da je nekaj neznosnega to, da imajo Jude še vedno toliko trgovin v Berlinu pod svojo kontrolo. Sadovi te propagande so se hitro pokazali.

Okrog 3. ure zjutraj so se pojavile na ulicah tolpe, oborožene z železnimi drogovi in priče razbijati najprej okna in nato notranjost judovskih trgovin. Ponekod so povzročile popolno razdejano. Spravili so se nato tudi nad judovske molitnice, sinagoge, in tri od njih enostavno zžgali. Ves ta divjaški barbarizem se je nadaljeval skozi celi dan v četrtek.

Množice ljudi so se zbrale na ulicah in gledale na uničujoče delo pobesnelih tolp, toda nihče si ni upal ziniti kake protestne besede, ker je vedel, da bi se srd znesel tudi nad njim. Tudi vojake in policijske čete so mirno gledale divjanje ne, da bi količkaj posredovale. Nasprotno pa je policija pričela popoldne tudi od svoje strani s preganjanjem Judov; večje število jih je aretirala in odpeljala s truki neznanu kam.

Oglasi v Amerikanskem Slovencu imajo vedno uspeh.

avtomobilu ter ga pustila na cesti, dočim sta sama pobegnili v drugem avtomobilu.

Iz Jugoslavije

Tudi Jugoslavija je odredila strožje odredbe nasproti Židom, ki silijo v državo. — Žirovska dolina se je oddolžila spominu padlih junakov. — Smrtna kosa. — Razne druge vesti iz domovine.

Židovsko vprašanje tudi v Jugoslaviji

Ljubljana, 27. okt. — Po odcepitvi Sudetov od Češkoslovaške so se na nemško-jugoslovanski meji začeli pojavljati potniki židovske narodnosti še v mnogo večjem številu, kakor po priključitvi Avstrije. Ta naval je pač razumljiv, ker so se židovskim emigrantom iz Avstrije jeli pridruževati še številni njihovi rojaki iz Sudetov in češkoslovaških pokrajin. Ker pa so zaradi živahnega gibanja pripadnikov židovske narodnosti začele tudi druge države po vrsti zapirati meje pred njimi, so po nemških mestih z večjimi židovskimi naselbinami pričele delovati tajne poslovalnice, ki zalagajo emigrante z lažnimi dokumenti, predvsem rojstnimi in potnimi listi. Naša oblastva so zato na mejah službojučim organom naložila najstrožjo pozornost kar se tiče potnikov iz severnih dežel. Nasproti Židom, ki stalno bivajo pri nas, niso jugoslovanski državljani, so oblastva prav tako uvedla strožje postopke. Pripadnikom židovske narodnosti, ki so tuji državljani in so jim potekla dovolila za bivanje v Jugoslaviji, se prošnje za podaljšanje dosledno zavračajo.

Spomenik padlim žrtvam

Ziri, 21. okt. — Po 20 letih se je danes tudi žirovska dolina oddolžila spominu onih rojakov, ki so v svetovni vojni izkpravili za našo svobodo. Zraven župne cerkve je bil odkrit krasen spomenik po osnutku g. arhitekta Kregarja. Kiparska dela je izvršil akad. kipar Putrih. Spomenik ima obliko kapelice, v kateri je na marmornih ploščah vklesanih 137 imen padlih faranov. Središče kapelice tvori kip iz belega marmorja, ki predstavlja umirajočega vojaka, ki mu daje angel palmo zmage. Nad kapelico je bronast relief Zalostna Matere božje. Kapelica stoji na vzvišenem prostoru, ki predstavlja grob.

Slavnost odkritja se je začela dopoldne ob 9 s sprevedom, v katerem so korakala vsa domača društva z zastavami in velike skupine bojevnikov. Ob 10 je daroval v župni cerkvi sv. mašo za padle bojevnike g. dekan Matija Mrak, ki je potem tudi blagoslovil spomenik. Po sv. maši se je vršilo pred cerkvijo odkritje pod vodstvom g. župnika Pečnika. Naj nam bo spomenik 137 žrtvam glasen opomin, da je vojska strahota, ki se je smeje naroditi poslužiti samo tedaj, kadar na miren način ne morejo doseči svojih pravic, kakor je rekel slavnostni govornik bivši vojni kurat g. Cegnar.

Sirite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec"

—

Drzen vlom

Neke sobote je bilo pri našem dnevu vlomljeno pri posestniku Antonu Ivancu v Podpeči pri Dobropoljah. Posestnik je na bližnji njivi vlačil in to priliko je neznanec izrabil, da je vdrl v hišo, odkoder je odnesel večjo svoto denarja.

—

Z roko v stružnico

V mariborsko bolnico je bil pripeljan 32 letni delavec Josip Hrašil iz Pobrežja, ki se je ponesečil v Mamutovi tekstilni tovarnici. Pri delu je zašel roko v stružnico in preden so mogli prekiniti električni tok, mu je stružnica popolnoma razmesarila roko vse do zapestja.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, pone-
deljnikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Miročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanada in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopolni važnega pomena za hitro objavo morajo biti depozirani na uredništvo
vsi dan in pol pred dnem, ko izide list. — Za sadajo številko v tednu je čas
do petka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov ured-
ništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at
Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Politika fašistične Italije

Po zasedanju Velikega fašističnega sveta, na katerem je Mussolini podal pregled mednarodnega položaja, je vzbudil pozornost članek, ki ga je o italijanski zunanji politiki objavil v oficijemnem organu "Giornale d'Italia" njegov direktor. Avtor najprej ugotavlja, da je os Rim-Berlin, podaljšana na Tokio, osrednja točka fašistične zunanje politike. Ta zunanjepolitični sistem zasleduje tri smotre: varovanje medsebojnih interesov združenih velesil, sodelovanje v smeri izvajanja realistične politike novega evropskega in svetovnega reda, ki bo pravičnejši in bolj spoštovan od dosedanjega, ter stvaritev skupne fronte proti komunizmu in drugim razdiralnim pokretom, ki komunizem pripravljajo in podpirajo.

Avtor se nato sprašuje, ali bo monakovska lekcija delovala tudi preko češkoslovaškega primera. Italija si v tem pogledu za sedaj še pridržuje svojo sodbo. Vsekakor pomaga v tej smeri v popolni solidarnosti s svojimi preizkušenimi prijatelji. Vendar pa se ne želi še predajati prezgodnjemu optimizmu in zato ne sprejema za dejstva, kar je komaj upanje ali pa navadno manevriranje.

Umik italijanskih prostovoljcev iz Španije nedvomno močno poenostavlja mednarodni značaj španskega vprašanja. Italijanska pomoč nacionalni Španiji je bila doslej uspešna in dragocena za interese vseh evropskih narodov. Toda pri tem nihče ne sme pozabiti besedila italijansko-angleške pogodbe, ki karakterizira mednarodni značaj španskega problema. Italija vsekakor ceni prizadevanja angleškega premiera za rešitev te strani vprašanja.

Glede sklepa francoske vlade o vzpostavitvi normalnih diplomatskih odnosov z Italijo se avtor omejuje na ugotovitve, da je to "prvi pogoj slehernega normalnega razvoja političnih odnosov med velesilami", sicer pa bi bilo za sedaj preuranjeno, reči o tem kaj več. V Franciji so na delu tudi nasprotna sila in razvoj je sprito tega povsem negotov.

Avtor končno opozarja na italijansko sodelovanje z Madžarsko, Poljsko in Jugoslavijo ter zaključuje svoja izvajanja: Jasnost in odločnost idej, nacionalna zavest in sprotna takojšnja solidarnost ljudskih množic so stebri moči italijanske zunanje politike, ki se ne sme zamenjavati s politiko sile, kakor bi to radi v nekaterih krogih pokazali.

Nove smeri francoske zunanje politike

Kljub vsem kritikam in ugovorom proti politiki, ki je dovela do monakovskega sporazuma je francoski narod v ogromni večini ostal mnenja, da je monakovski kompromis vendarle boljši od vsake, čeprav zmagovite vojne, ki bi od Francije zahtevala ogromnih žrtev. Javno mnenje je slej ko prej na Daladierovi in Bonnetovi strani. Ali bo ostalo pri tem tudi v bodoče, bo predvsem odvisno od nadaljnjega vsmeritve francoske zunanje politike.

V zvezi z novim razvojem je nekaj značilnih dogodkov, ki so vzbudili nova nasprotja. Tako je na primer te dni socialistični poslanec Grumbach prečital v zunanjepolitičnem odboru parlamenta Hitlerjevo zahvalno pismo bivšemu ministrskemu predsedniku Flandinu za njegovo razumevanje nemških zahtev. Nič manjšo pozornost ni vzbudil izstop bivšega ministra Paula Reynauda iz demokratske zveze v znak protesta proti Flandinovi politiki. V vrsto teh političnih senzacij spada tudi prehod znanega dnevnika "Intransigence" v Nemcem prijazne roke ter izstop polkovnika Fabrya iz redakcije tega lista, nadalje nova nasprotja med znanim publicistom in poslancem de Kerillisom, ki je ves čas odločno zagovarjal stališče Češkoslovaške in njegovimi nacionalističnimi strankarskimi pristaši.

V diplomatskih vrstah vzbuja poleg imenovanja dosedanjega berlinskega poslanika Ponceta za poslanika v Ri-

mu posebno pozornost zlasti napoved o premestitvi dosedanjega varšavskega poslanika Noela, ki velja za enega izmed najintimnejših prijateljev Flandina, v Berlin. Iz tega bi se dalo sklepati, da bodo napori Daladierove vlade obrnjeni v smer normalizacije in izboljšanja odnosov ne le z Italijo, temveč tudi z Nemčijo. Razen tega napoveduje novo smer francoske zunanje politike tudi bližnje imenovanje diplomatskega zastopnika pri vladi generala Franca v Španiji.

V zvezi s temi ugotovitvami zaslužijo pozornost zanimiva izvajanja znanega publicista d'Ormessona, ki je mnenja, da je do preobrata v srednji Evropi dejansko prišlo že 12. marca tega leta, ko je padel Dunaj. Ravnotežje kontinenta ni bilo porušeno, šele v Godesbergu in Monakovem. Okrnitev Češkoslovaške predstavlja samo neizbežno posledico one prve odpovedi zapadnih velesil. D'Ormesson je mnenja, da na jugu in vzhodu Nemčije ne bo več postavljala teritorialnih zahtev, sodi pa, da bo skušala s podunavskimi deželami skleniti trajen blok, za kar bo seveda treba nekaj časa. Glede nemške vzhodne politike se postavlja dve hipotezi: ali bo tretji rajh vodil skupno politiko s Poljsko proti Rusiji, ali pa bo iskal sporazuma z Rusijo na račun Poljske. Manjšine mu lahko v obeh primerih služijo za podlago, ker so na Poljskem tako nemške kakor ruske manjšine. V tej alternativni se zdi verjetnejša prva hipoteza. Zato zahteva d'Ormesson spremembo vzhodne francoske politike, ki se je doslej naslajala tako na Poljsko kakor na Rusijo, kar pomeni očitno nasprotje, kajti po sili razmer bosta Poljska in Rusija še dolgo v nasprotnih taborih.

Enako željo izraža tudi Leon Blum v svojem organu, vendar se v naznačeni alternativni odločno izreka za sovjetski pakt. Leon Blum pri tem opozarja, da so se izrekli za obdržanje Rusije v Evropi tudi angleški državniki lord Halifax, sir John Simon in sir Samuel Hoare. "Francoska vlada ne sme v tem vprašanju drugače misliti kakor angleška," zaključuje Blum svoja izvajanja, "kajti nihče ne more vedeti, kakšna bo bližnja smer Evrope."

De Kerillis pa je nasprotno tako proti ruski kakor nemški politiki in zahteva predvsem, da se Francija sama vzdrami in postavi na noge.

PRIJAZNO VABILO FARANOM PRESV. TROJICE

Milwaukee, Wis.

Kakor vsako leto, tako bomo tudi letos priredili dvadnevni bazar in sicer v nedeljo 13. in ponedeljek 14. novembra zvečer v šolski dvorani na 613 So. 4th Street. — V nedeljo 13. novembra zvečer se bo v dvorani serviral tudi večerja.

Na bazar vabimo vse cenjene rojake od blizu in daleč in vam bomo hvaležni za poset, ob enakih prilikah in prireditvah pa radi vrnila vaš obisk. — S pozdravom.

G. W. R.

ZLATI JUBILEJ V CONNEAUTU

Conneaut, O.

Ker ni drugih posebnih novic, ki bi jih poročala, bom pa opisala kako slovesno smo slavili 50 letnico ali zlati jubilej tukajšnje St. Mary's cerkve. Pozna sem s tem poročilom, vendar se držim reka, da je še vedno boljše pozno, kot pa nikoli.

V nedeljo 9. oktobra je bil zahvalni dan za vse katoličane naše fare, ki smo tako srečni, da smo dočakali ta dan, ko je naša cerkev doživela pol stoletja. Msgr. W. T. Murphy iz Sandu-

sky, bivši tukajšnji župnik, je bral tiho sv. mašo ob 9. uri za otroke, učiteljice (sestre) in P. T. A. članice, pevci so peli posebno lepo. Veliko peto jubilejno sv. mašo je daroval pomožni škof James A. McFadden iz Clevelanda ob 10:45. Zlatega jubileja so se udeležili še sledeči č. gg. duhovniki: Msgr. G. P. Jennings, župnik fare sv. Ane v Clevelandu, ki je bil prvi tukajšnji župnik, ko je bila cerkev postavljena leta 1888. Rev. Edmund C. Horne, fant iz naše fare, ki je sedaj predsednik John Carroll univerze v Clevelandu; on je imel glavni jubilejni govor v cerkvi in je izvrsten govornik. Nadalje je bil Msgr. W. J. Gallena od St. Mary's cerkve v Painesville, Msgr. Murphy, Rev. James Heffernan od fare sv. Luka v Clevelandu, bivši tukajšnji župnik, Rev. J. Nagle, bivši tukajšnji pomožni župnik sedaj kaplan Charity bolnišnice v Clevelandu, Rev. J. Solinski, Rt. Rev. J. Trivissano, Rev. A. Burgmer, Rev. R. Boyce, Rev. D. Handby iz Girard, Pa., Rev. J. Spanovski, Rev. P. J. Terron Grafton, Rev. G. Donnellon, Rev. E. Osowski Sheffield, Rev. E. C. Gallagher Struthers, Rev. W. K. Keffe iz Jeffersona in

slovenski župnik Rev. Ludvig Virant iz Madison, O.; za temi še domača Rev. P. A. Gribbon in pomožni župnik Rev. Paul Haren. — Po opravilu v cerkvi smo se podali v Legion dvorano, kjer so nam katoliške žene pripravile okusno kosilo, katerega se je udeležilo 450 oseb. Po obedu smo z veseljem poslušali zanimive govore gg. duhovnikov, bivših dušnih pastirjev v tej fari, kateri nam bodo ostali še dolgo v lepem spominu.

Naj še omenim zgodovino naše fare, katerega sega nazaj do leta 1847, ko je neki katoliški duhovnik bil tukaj na obisku, se ustavil v hotelu in krstil več otrok. Par let pozneje sta dva francoska misijonarja Rev. Peudeprat in Rev. Couguerelle iz Painesville večkrat prišla obiskat Conneaut kjer sta živeli dve katoliški družini. Več let je potem prihajal sem katoliški duhovnik po enkrat na mesec in leta 1852 so se katoliške družine pomnožile iz dveh v osem družin. Verniki so se zbirali v hiši E. Tinney k službi božji, pozneje v stari mestni hiši in to je bila prva cerkev tukaj. Leta 1884 je Msgr. G. P. Jennings organiziral tukaj faro. V cerkveni knjigi je zapisano, da sta bila prva krščena dne 12. oktobra 1884, naslednji mesec je pa bila prva poroka. Meseca julija istega leta je prvi pogreb. Leta 1885 dne 7. junija je bilo 29 prvoobhajancev, prihodnje leto so bili isti birmani. Leta 1885 so bili organizirali Oltarno društvo in že začeli misliti za nakup zemljišča za cerkev. Spomladi leta 1887 je Msgr. G. P. Jennings kupil zemljišče, na katerem sedaj stoji cerkev. Dne 10. julija leta 1888 so položili vogelni kamen za novo cerkev in 20. oktobra istega leta je bila cerkev že blagoslovljena. Leta 1891 so priredili župnišče poleg cerkve. Dne 6. avgusta 1893 sta bila dva zgodovinska dogodka. Prva žena je bila krščena, ki je pristopila v katoliško cerkev; Msgr. W. F. Murphy plačal ves farni dolg in prihodnje leto so kupili zvon, kateri je bil blagoslovljen 9. nov. 1897. Največje delo Msgr. Murphyja je bila farna šola, katero so začeli graditi septembra 15. avgusta. L. 1901 so bra leta 1900 in je bila blagoslovljena šolske sestre kot učiteljice. Že prvo leto je začelo prihajati v šolo 153 otrok. — Leta 1900 so kupili tudi 5 akrov sveta za pokopališče, ki je posvečeno v čast sv. Jožefu. Dne 7. februarja 1904 je bil župnik Murphy prestavljen v Sandusky, O., na njegovo mesto je prišel Rev. Mooney. Tudi on je imel posebno veselje do šole in je začel s poukom višje šole, s katerim so pa morali prenehati zaradi pomanjkanja denarja. Pred kakimi 10. leti se je začela redna osemrazredna šola, v kateri sestre lepo poučujejo otroke. Leta 1914 je v tukajšnji cerkvi prvi tukajšnji rojak pel novo mašo. Rev. Heffernan je bil župnik te fare za časa vojne in za časa "flu" ter je leta 1919 zapustil to faro zaradi slabega zdravja. Sedaj, ko smo ga videli na slavnosti 50 letnice, je bil prav vesel in čil in upamo ter želimo,

da bi še mnogo let užival. Njegov namestnik je bil Rev. J. J. Reidy, ki je dokupil nekaj sveta in sedanji dom za č. sestre. L. 1925 je nastopil Rev. J. Nolan in pod njegovim vodstvom je bila cerkev prenovljena in blagoslovljena. 1927 je prvi župnik te cerkve, prišel cerkev blagosloviti. Prvega aprila 1933 je nastopila žalost v župnijo, ker je smrt ugrabila prvega duhovnika tukaj Rev. J. Nolana. Na njegovo mesto je prišel sedanji župnik Rev. P. A. Gribbon in sicer dne 12. maja 1933. Istega leta je zopet en domačin pel novo mašo in sicer Rev. E. Horne S. J., na katerega je vsa fara ponosna, ker je dosegel izredno čast, ko je že zgoraj poročano, da je postal predsednik Carroll univerze v Clevelandu. — Pod vodstvom sedanjega župnika je cerkev dobila ves prenovljen veliki oltar za 50 letnico in lep bronast tabernakel in nove električne orgle. — Lepo hišo božjo imamo in prostorno, v kateri je do 500 sedežev. Sedaj spada pod to faro 1800 katoličanov, med temi nas je nad 100 Slovencev in Hrvatov.

Najlepše pozdrave čitateljem "Amer. Slovenca" in "Novega Sveta".

Angela Berus, zast.

BARBERTONSKÉ NOVICE

Barberton, O.

Slovenska moška zveza je imela svojo prvo konvencijo v Barbertonu, Ohio v farnem Club House v nedeljo 30. oktobra. Sdež in glavni urad te zveze je v Barbertonu, Ohio. Izvoljen je bil tudi glavni urad, ki je sledeči: Predsednik Fridrik Udovich, podpredsednik Tony Rudman, Cleveland, O., tajnik Vincenc Lautar, Barberton, O., blagajnik Jernej Župec, Barberton, O., zapisnikar Frank Čič, Barberton, O.; nadzorniki so John Linton, Karol Benoval in Tony Gabrovšek, Girard, O. — Slovenska moška zveza ima štiri podružnice; št. 1, je v Barbertonu, št. 2, in 3, so v Clevelandu, O. in št. 4, je v Girard, O. — Važne konvenčne seje se nadaljujejo še prvo nedeljo v novembru.

Nevo podjetje imamo v Barbertonu in sicer je prišel Mr. John Zupic, sin Mr. Louis Zupica "Jolly's Garage" na Norton Center Rd. 21., ki nudi avtomobilistom vse potrebe. — Mr. John Gabor je tudi kupil gasolinsko postajo na Woster Rd. in Cor. 15. St. N. W. Tako imamo sedaj že štiri slovenske gasolinske postaje.

Dne 29. oktobra se je poročila Miss Angela Ambrožič, ki si je izbrala za ženina Nemca. — Mnogo sreče in božjega blagoslova jima želimo v zakonskem življenju.

Naš č. g. župnik so sedaj zopet zdravi in jim želimo mnogo napredka med nami in središnji dni. — Vsem članom dr. Najsvetejšega Imena fare Sreca Jezusovega se naznanja, da se vrši v klubovih prostorih seja. Pazite na oznanilo g. župnika in pridite vsi.

Frank Smole, zast.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

Dogodki

med Slovenci po
Ameriki

Naročnikom na znanje!

Ta številka lista bi morala biti v rokah naročnikov v soboto dopoldne, vsaj tam, kakor daleč doseže čez noč prevoz pošta po Združenih državah. Ker pa pošta večerj v petek 11. novembra ni obratovala radi legalnega praznika, bo ta številka gotovo zakasnila in jo ne boste prejeli najbrže do ponedeljka, kar pa ni krivda Uprave lista, pač pa novega praznika Dan premirja. Toliko v vednost naročnikom lista.

Podlegel srčni hibi

Cleveland, O. — Pretekli ponedeljek je podlegel srčni hibi rojak Joseph Unetič, v starosti 54 let. Ko je bil ravno čas, da se odpravi na delo, ga je prehitela nenadna smrt. Pokojni je bil miroljuben mož, prijatelj dela in ljubitelj doma. Več let je bil v službi za oskrbnika bogatega posestnika in se je dobro razumel na vrtnarstvo. Tudi družina Unetič je imela vedno lep vrt z drevjem in cvetjem. — Pokojni je bil doma od Cerkelj na Stajerskem in je bival v Ameriki 33 let. Družina Unetič stanuje na 16412 Arcade, Ave. — Njegovega pogreb je vršil v četrtek 10. novembra. — Mir duši rajnega, družini sožalje!

Rojenice

Lorain, O. — Vile rojenice so se pretekli teden ustavile tudi v Lorainu ter pustile lepo darilo pri družini George Mudrock. Podarili so srečni materi krepkega sina. Mati se je poprej pisala Baraga in je graduirala v St. Joseph Nursing School, kjer je bila potem tudi več let zaposlena kot bolniška stražnica. — Castitke!

Promocija našega rojaka

Lima, O. — Pred kratkim je bil imenovan za ravnatelja tukajšnje državne umobolnice Dr. H. M. Turk, ki je naš rojak Slovenec in ima še žive starše v Clevelandu. V ta urad ga je imenovala državna veljare direktorica Mrs. Margaret Allman.

Smrt rojaka

Cleveland, O. — Te dni je tukaj umrl rojak Jakob Križman, v starosti 70 let. Doma je bil iz Ribnice iz "Stamfalceve" ali "Križmanove" hiše. Bil je izkušen strugar in je veliko let delal v Celju, kjer je imel lastno delavnico. Tam se je tudi poročil in je leta 1913 prišel s sinom v Ameriko, par let pozneje je prišla za njim še njegova soproga, ki je pa že pred 17. leti umrla. Zapusča dva sina in brata ter več sorodnikov.

Kdo ve, če tisti, ki so danes nesrečni v mnogih družinah niso žrtve laži-tiska, ki uničuje moralno življenje v družinah?

"TARZAN NEUSTRAŠEN"

(82)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Tarzan je počasi stopal iz džungle v hrib proti votlini, v katero je prišel ranjenega Jella. Čudno se mu je zdelo, da ni bilo nikogar pred votlino, razen male opice Nkime, ki ga je vsa večera in srečno pozdravljala. Saj se je hula zanj, da bi se mu kaj hudega ne pripetilo v džungli.

Se predno jo je Tarzan kaj vprašal, je naglo skočila k njemu in se mu vnela na ramo, ter mu začela pripovedovati, kako sta bela človeka odšla in kako je hotel oni beli mož njega, Tarzana, ustreliti z grmečo palico. Tarzan se je Nkimi samo smehljaj, ker je mislil, da si je to izmislila sama.

Prepričan je bil, da je Jell mrl v kako antilopo, ne pa v njega, zato Nkimi ni verjel njegove pripovedovanja. Menil je tudi, da sta sta Jell in Mary kam v okoliščini in da se vrneta, zato se je vlegel na tla da ju počaka in se obenem odpočije. Ta počitek bo pa dobro del tudi njegovi ranjeni roki.

Ko je bil Tarzan na hribu in užival potrebiti počitek v skalah votlini, sta bila Jell in Mary že daleč doli v dolini. Stopala nista posebno hitro in Jell se je držal bolj steze ob rogi džungle ob skalah, da bi v slučaju kakršne napada imel tako vsaj hrbet zavarovan pred sovražniki.

POZOR! Pogled na številke poleg naslova in obnove jo in pomagaj listu!

KONEC AVSTRIJSKE OBLASTI V ČRNI GORI

Avstrijska okupacija Črne Gore je svoji okrožni postojanki v Peči (Ipek) in v Kolašinu izgnala že ob prvem uspehu naše zmagoslavne vojske na solunski fronti. Okrožna poveljnika v Peči in v Kolašinu sta mislila, da je najbolje, če vsak po svoje ukrene vse potrebno, da najde pot iz nevarne pasti. Tudi sedež okupacijske uprave na Cetinju ni imel več pravih zvez s posameznimi okrožnimi poveljstvi, saj je generalni guverner grof Čam Martiniz že v prvih dneh septembra zapustil Cetinje in odpotoval v Boko "zaradi važnih upravnih zadev" ter se ni več vrnil. Njegovi najozgibnejši pomočniki, ki so ob okrutnem izločanju ljudstva spravljali na stran velike deleže plena, so seveda sledili njegovemu zgledu. Preobrat na solunski fronti je vsa okupacijska poveljstva opozorila, da je treba misliti na konec. Poveljstvo v Peči in v Kolašinu sta bili najbolj prizadeti. Poveljstvo v Peči je pripravilo vse potrebno za umik preko Sandžaka, pri zadnjem okrožnem poveljniku v Kolašinu pa sem v imenu nekaterih komitskih skupin posredoval, naj vse zaloge živih, kakor tudi drugo blago v skladiščih ostane nedotaknjeno in naj vojaštvo vzame s seboj samo toliko živil, kolikor je neobhodno potrebno za pot do Boke ali pa do Kijevca. Tako se je tudi zgodilo in — ko je Avstrijske vzela, so ostala skladišča v Kolašinu, Andrijevići in drugih krajin dobro založena in bi imelo ljudstvo od njih veliko pomoči in korist, če bi se dalo vse v red in miru upravljati in razdeliti.

Okrožna komanda avstrijske okupacije v Kolašinu je v vseh krajih svojega področja pod prikritim komitske akcije pustila vsa svoja skladišča nedotaknjena, ravno tako pa je bilo tudi na področju okrožnega poveljstva v Peči, kjer so okupacijski uradniki in oficirji v Dečanah in tulinjci v nekaterih drugih krajih sami izročali odposlancem komitskega vojvode Koste Pečanca skladišča in velika narodna svetilišča. V drugi polovici septembra 1918. v Kolašinu ni bilo več avstrijske vojske, a člani poštenih komitskih odredov in poštini domačini razmeram ni bilo kos.

Prvi dnevi svobode pa so vrtili nesrečno deželo v nov pekel. Čimtelji tega pekla so bili se stradanost, nezaupanje, izrodki stare mrznje nesoglasja in naposled seveda tudi to, da so hoteli z zapuščenimi okupacijske oblasti gospodariti tudi nekateri nepoštenjaki. Okrog skladišč so grmeli noč in dan strel in marširaj je šlo v divjem vrtilcu strasti in nič.

Debatu za in proti črnogorskomu kralju, za in proti Srbiji, o Jugoslaviji, o samostojni Črni gori itd. so se med komitskimi skupinami in med prebivalstvom razbohotile v gorostasno, ki so predstavljale veliko nevarnost za ljudstvo in seveda tudi za zaloge, ki jih je zapustila pri svojem begu okupacijska oblast. Do reda je prišlo najprej v Andrijevići, ko je prispel tja oddelek komitskih čet Koste Pečanca. Tam so se znašli tudi člani odbora za zedinjenje Črne gore s Srbijo.

V Kolašinu sem zapustil vse svoje prijatelje komite in domačine ter iz previdnosti ponoč krenil peš v Andrijević. Časi prijateljstva, preizkušeno v najhujših časih, ni imelo več prave veljave. Vrtinec strasti sestranih spori prežetih ljudi, in naposled seveda tudi dejstvo, da ves ta razburkan svet kot celota ne zna in ne more več ceniti starega prijateljstva in tovarištva, ker išče vsak zase podpore

v ognju strastnega obračunavanja, vse to me je napotilo, da sem se tako tiho spet umaknil.

Tudi vojvoda Kosta Pečanec in člani odbora za združitev Črne gore s Srbijo v Andrijevići ter moji najožji prijatelji, med katerimi sta zavzemala prvo mesto profesor Velimir Jojić in takratni svečenik, bivši učitelj Mirko Vujsić, so razumeli vse moje korake ter mi želeli srečno pot. V Plavu sem z nekaterimi tovariši naletel na prvo postojanko vojske, ki je prebila solunsko fronto. Komendant te postojanke je bil moj rojak Joco Žagar. Prepričan sem, da se danes ves okoliš Plava in Gusiinja, katerega tvori v ogromni večini arnavtsko prebivalstvo, hrani v lepem in tudi v hvaležnem spominu tega idealnega jugoslovenskega vojnega dobrovoljca — Slovenca.

Edinice zmagoslavne vojske so se po preboju solunske fronte razšle po vsej osvobojeni domovini, v Skoplju pa je ostalo še mnogo nevrščenih oficirjev in beguncev iz nekdanjih odredov avstrijske okupacije Črne gore in Srbije. V novembru 1918 sem se spet izločil iz te nove trume in, ko sem dobil od vojaškega oblastva in tudi od civilnega poglavarstva nekakšno potnico ali propustnico, sem spet sam, kakor že večkrat, krenil na nevarno pot. Cilj te poti je bil severna meja nove naše države, od koder sem bil vržen pred tolikimi leti v vrtinec svetovne vojne. Med svojim umikom so Nemci rušili železniške tire, podirali mostove in poškodovali tudi ceste in tako je bila pot preko srbskega juga zelo nevarna. Obšel sem se na pol civilno, na pol vojaško ter krenil na pot, ki je bila ponekod tudi pod oblastjo arnavtskih tolč, ki so, ravno tako kakor moji prijatelji, ki sem jih zapustil tam v stari Črni Gori, močno oboževane divjale v vrtincu strasti in nesporazumljenj ter čakale na nekaj, kar mora priti, da napravi konec velikemu neredu. Na poti sem srečaval nekajkrat angleške in francoske avtomobiliste, ki so mi po vseh svojih močeh pomagali, a znašel sem se še večkrat v situacijah, da sem moral prav tehtno premišljevat, za koga naj se izdajam: ali za prijatelja tega ali onega arnavtskega plemena, ali pa za srbskega bojovníka. Tudi po poti preko Sandžaka so se take kočljive situacije ponavljale in šele onkraj Uvca sem mogel misliti, da po tako dolgem času moja glava ni več v "torbi".

(Iz vrbnih spominov novinarja T. Gmainerja).

Nikdar ne reci: me ne briga kaj čita moj sosed, ampak zanimaj se, da bo tudi v hiši tvoje bližnjega katoliški časopis! Na ta način širiš katoliško miselnost.

Čas za božična darila je tukaj

Za Božič se bote spomnili svojih domačih z malim darom. V takem slučaju se vam priporočamo, da pošljete svoje denarne pošiljke potom nas. Denar dostavljamo točno brez vsakega odbitka na dom prejemnikov po pošti. Ob izidu te številke so bile naše cene:

Za 100 Dinarjev.....	\$ 2.55
Za 200 Dinarjev.....	\$ 5.00
Za 300 Dinarjev.....	\$ 7.20
Za 400 Dinarjev.....	\$ 9.50
Za 500 Dinarjev.....	\$11.65
Za 1000 Dinarjev.....	\$23.00

V ITALIJO:

Za 50 Lir.....	\$ 3.50
Za 100 Lir.....	\$ 6.50
Za 200 Lir.....	\$12.20

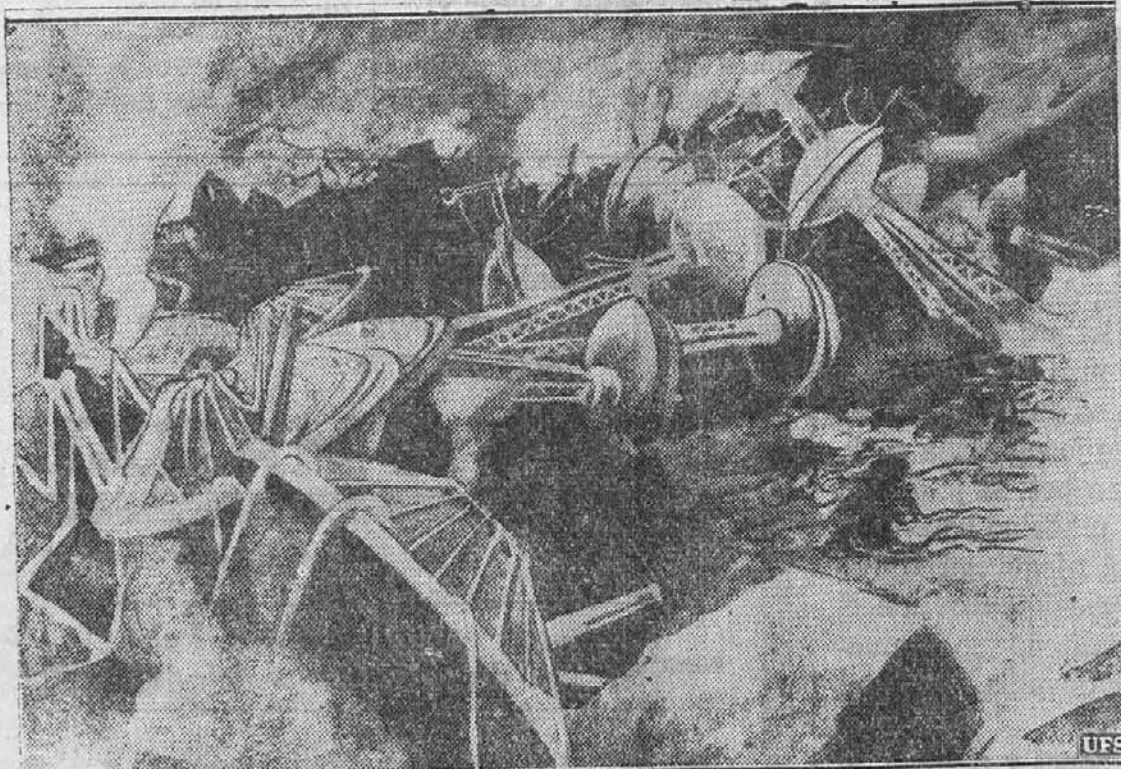
Pošiljamo tudi v ameriškanskim dolarjih. Za dnevne cene valutam glejte v dnevnik Am. Slovenec. Vse pošiljave naslovite na:

JOHN JERICH

1849 W. Cermak Road,

Chicago, Illinois

'VOJNA MED SVETOV'

Slika iz knjige "Vojna med svetovi", ki jo je spisal H. G. Wells. Ta fantastična povest je bila nedavno dramatisirana na radio in je bila tako živo predstavljena, da je povzročila strah in paniko širom cele Amerike. Ljudje so namreč mislili, da prebivalci z drugih planetov v resnici napadajo zemljo, in da je prišel konec sveta.

ZA NAŠE GOSPODINJE

UPORABA VINSKEGA KISA

Kis nam služi v zdravstvu in v gospodinjstvu na najraznovrstnejše načine. Seveda govorim v naslednjem le o vinskem kislu, ne pa morda o "esencu".

Pri krvaveci rani ustavimo kri, ako polagamo nanjo obkladke kisove vode, t. j. vode, kateri smo primešali četrtino do polovico vinskega kisa. — Proti ozeblinam na nogah ali rokah uporabljamo kopeli kisove vode, kateri smo pridelali pest soli. Najuspešnejše so izmenične kopeli tople in mrzle vode, t. j. iz vročice kisove vode vtaknemo noge v mrzlo vodo, a jih držimo v njej za polovico manj časa kakor v vroči. To postopanje ponovimo večkrat zapored. Tako kopeli so splošno za vsakogar zelo koristne in zlasti po dolgotrajni hoji noge zelo osvežijo in okrepijo. — Kdor ima vnetje v vratu ali angino, naj grgrga z osoljeno kisovo vodo. — Krvavenje nosu ustavimo, ako vsrkamo kisovo vodo. — Kadar se zasadi trn v meso, polagamo na dotično mesto kisove obkladke, in trn se kmalu pokaže, da ga lahko izderemo. — Modre lise, ki se pojavljajo na koži od udarca ali pritiska, kmalu izginejo, če polagamo nanje obkladke kisove vode. — Bolnika, ki se preveč poti, umivamo s kisovo vodo. — Ako je komu slabo in se onesvesti, mu brizgamo v obraz vinski kis.

Kis pa služi gospodinjini na primer tudi pri čiščenju in ob drugih prilikah. Bakrene predmete v kuhinji čistimo z mehko krpo, ki jo pomakamo v kis. Ali pa zmešamo kis in ostro moko v gosto kašo in z njo odrgnemo bakreno posodo. — Madeže od apna pomočimo parkrat s kisom, potem jih zlahka odstranimo. — Da ohraniš blago rdeče,

rožnate in violičaste barve ne izpremenjeno, ga polij z vročo vodo, kateri si primešala četrti del kisa. Za perilo zelene, modre in sive barve prideni poleg kisa zadnji vodi tudi še malo modrih. Pri vsakem pranju volnenih barvitih stvari primešaj zadnji vodi četrti del kisa. Isto velja tudi za nogavice. — Ako hočemo, da so oprane čipke nekolikotno trde, primešamo zadnji vodi takisto malo kisa. — Lasje se svetijo in se okrepe, ako jih po umivanju izplaknemo s kisovo vodo. — Madeže od človeškega znoja odrgnemo s kisom in navadno izginejo.

PRIPRAVA NEKATERIH JEDI

Juha za bolnike

Zreži dva funta govejega mesa na tanke koščke in ga deni kuhat v kvort mrzle vode; ko zavre, prideni malo soli, 1/4 korinice peteršilja in nekoliko korenja. Juho pusti počasi vreti trideset ali vsaj pol ure, nakar jo za par minut odstavi, da se ustoji, potem jo lahko prece-diš in rabiš. Meso potem lahko zopet z vodo zaliješ ter pustiš še vreti; s to juho lahko zaliješ še kako prikuho.

Volovski rep v omaki

Volovski rep operi, ga sesek-ljaj na drobne koše (kakor za golaž). V kozi segrej mast in na njej prepraši malo korenčka, peteršilja in zelene (seveda vse drobno zrezano), da se zarume-ni. Nato zalij z eno kupico z vo-do razredčenega kisa in eno ku-pico juhe ter dodaj dve žlici pa-radižnikove mezge. Vse skupaj premešaj, potem stresi v o-mako pripravljene rep, malo osoli in pokrito duši približno tri ure. Med dušenjem večkrat premešaj in po potrebi prilij malo juhe ali vode. Ko je rep mehak, poberi z žlico vso mast v kozico in na-pravi na tej masti lepo prežga-nje približno z eno žlico moke, stresi k repu v omako, prideni še malo limonove lupinice in žli-co sesekljanih kaper, popopraj, dodaj malo sesekljane zelene-peteršilja in, če je treba, še malo zalij z juho ali vodo, da dobiš gostljato omako. Vse sku-paj naj vre še 10 minut, nato daj na mizo. Zraven lahko daš makarone, polento, dušen riž in slično.

Kostanjeva jed

Kostanj skuha v nekoliko slani vodi, ga olup, pretlači in osladi s sladkorjem; nato pri-mešaj toliko mrzle smetane, da dobiš gost snov, ki se da maza-ti. — Olupi jabolka, zreži na krljhe ter jih s sladkorjem, li-monovimi olupki in cimetom du-ši do mehkega, nakar jih ohla-di. — V skledo nadevaj najprej plast kostanja, nato jabolka in zopet kostanj, na vrh pa plast

stepene smetane, kateri si dode-jala vanilijevega sladkorja. — Predno daš to jed na mizo, je najbolje, da jo imaš na ledu.

PRAKTIČNI NASVET

Ostanke sveče segrej na to-plem v kaki pločevinasti škatlji. Tekočo goščo odlij, da odstraniš stenje. V ohlajeno, vendar še zadosti toplo goščo izlij terpen-tina, a pazi, da ne pri odprtem ognju. Potem to goščo še enkrat segreješ in pri tem vedno me-šaš. Tako dobiš vosek — mazo — za parkete. (Na 100 delov svečine raztopine daš 40—70 de-lov terpentina.)

RAZNO

RDEČI NIL

Iz Egipta poročajo o nena-vadnem fenomenu, ki so ga opa-zili felahi ob Nilu in ki je zbu-dil med njimi veliko zmedo. V spodnjem teku Nila so se poja-vile krvavordeče struje. Nekaj časa ni mogel tega pojava nihče razložiti. Potem se je našlo po-jasnilo. Prikazen je namreč prav tako naglo izginila kakor je bila pojava. Babjevni ljudje so bili prepričani, da kr-vavordeča barva naznanja u-sodne dogodke. Znanstvena pre-iskava pa je dognala, da je na-stopil pojav zaradi neke pose-bne vrste rdečih alg, ki rasejo na dnu svete reke v Egiptu.

PREPOVED

V Britski Bečunanski deželi so izdali odlok, ki domačinom zapoveduje, da morajo, preden stopijo v kino, oddati svoje su-lice, loke, puščice in bodala v gar-derobi. Odlok utemeljuje s tem, da zamorci, ki poznajo kinema-tografe šele kratke čas, ne raz-umejo, da obstoji razlika med resničnim življenjem in življe-njem na platnu. Ko se je na-platnu prikazal kakšen "lopov", so se dali večkrat zavesti do te-

PROFESOR MATIKA

Zadnec sm vam prav gosput vrednik, kako se m godi v mu-j cesarsk služb. Ampek nej vejo, de jest tud ne cepim s a m u doma. Včas, k dobr filam, jo m a h nem tud po svejt, pa na debelu in široku gle-dam, kako se i m a j o ledje drgje. Svejt je velik in širok in se po njem lehu hodi, če je človek sit pa zdrav. Če pa ta zad-nega nej, se pa tud po svejt pro-lehu ne hod.

Na Vestsajd jo nejm že dov-gu mahnu. Pa je blu glih anu popovdan, pa sm djav, bom pa amnav na vestsajd stopu, de bom vidu, kako se majo naš sa-sejde tam vakul k prasvejt na vatle prodajajo. Slavna dvain-dvajseta cesta je dovga, de lah-ku človek kar štir ure po njej h o d, pa j e n e j konca. Pravjo, de jo bodo še podaljšal deleč po-svejt. Te skrivnost vej-mo seveda samu mi, k smo v cesarsk služb v Dabeljupie. In taku če kdu po svejt hod tud kej vidi. Navadnu jo jest vberem po 23-ti cejst, tu pa zatu, de m nej treba taku pred vatamabili skakat, k drve po dvaindvajset. Pa sm jo tud zdej taku mahu in k pridem kakih 18 ali 20 bloku od muja duma, pa zagledam spet tisto rdečo hišo, k sa je ke-pil naš čikašk ta napredn, k jeh vod naš Francel, k je spod Iga doma, pa znani Korlčk, ki je pred lejtj Leninove kipe vakrog nosu.

K sem slišov, de so po kranjsk govurl, sm se mal ustav in na fenc naslonu. Pa sm vidu, de so nejkje kugle metali vakrog hiše. "Ej prijatu, ti k kranjsk go-voriš, moreš bit gvišnu Kranje, povej m no, koga se pa s tm ku-glam tlela hecate, kaku pa prave-te tejmju gejmju?" "Kdu pa s ti?" — m je djav an človek bul rejavkast.

ga, da so nanj streljali. Bili so sicer vedno začudeni, da je film še dalje tek, toda platno je za-voľjo njihovega čuta pravičnosti seveda trpel. Razen tega prihaja v teh zamorskih kinemato-grafih pogostoma do strašnih preprirov med gledalci, ki se za-vzemajo za to ali ono stran na platnu.

V SMRTI IZ OBUPA NAD IZGUBA

Barrington, Ill. — Na farmi Antona Hudeka, ki leži osem milj severno od tukaj, je zad-njo soboto uničil požar ske-denj z vsemi letošnjimi pridel-ki. Farmerja je ta izguba spravila do takega obupa, da se je šel pretekli torek obesit. Njegovo truplo so našli v ga-raži.

SOLDIERS' FIELD POVE-ČAJO

Chicago, Ill. — Ze prej o-gromni Soldiers' Field, ki slu-ži za predstave na prostem, bo zdaj še znatno povečan in bo

"Kej me ne poznaš prijatu? Jest sm prafesar Matika vsak dan. Kdu s pa ti, k te še nejm vidu tod vakul?" "Jest sm pa s Klevelanda pr-dsu, za nekej cajta samu. Pršu sm, de namejšcam vrednika Francha, k je šu na vadih v sta-ro kontro. Jest sem tisti muha-sti Janko, k sm se včas na vse viže podpisjav."

"O ti s tista žvina!" — sm djav in mu podav desnico. "No kaku se t pa kej Čekaga dopa-de?"

"B se m že dopadla, k b ne-bla taku črna."

"Kaku pa se ti pa ledje dopa-dejo?"

"Hm, še dost dobru, samu te le glave po Lawndal in tod le vakrog se pa take, k zevnate."

"Pol jeh pa zrejž, pa boš ki-slu zeze iz neh naredu!" — sm djav.

"Tud za tu nejsa dost prida, ker so puhle, pa prazne. Puhle glave nejsa pa za neč in ne dajo kej prida zela."

K sva taku gavurla jo je ma-hu k nama an debev človek. Ta mu-j ta nov kumarad je pa hitr prst na usta djav: "Pst, movč, tu je naš iblajtar Korlčk, če b ta slišav, me že jutro požene na-zaj v Kleveland. Vejš Matika, človek mora mrskej pažrt, če če shajat. To sm se jest še pr Va-nakaprapnost nauču, k sm an-krat malu preveč vusta vadpe-ru, so m Vaglarjev stric pa kar lavf pos dal. Viš moram merkat, de se ne b kaj taga tud tukaj zgodu."

K sreč je pa Korlčk zaviv v tist ta rdeč gradiček in mu-j ku-marad se je vadnu, pol sva pa spet gavurla. Med drugm m je tud nejkje važnga povedu, k bom pa vam prhodne povedu. Vejste tu nej taku, de b človek vse navice na enkrat z suiga žakla stresu. Mora se po malm stresat, de de gvera. Do takrat pa vstanite močnu pozdravljen od vašga prijatla,

Profesarja Matike.

RAD BI IZVEDEL

za John Perme, ki je bival na Evelethu okrog 12 let, potem je šel v Cleveland in je ože-njen. Tukaj ima sorodnike, očeta in hčer. Želim, da se zglosi. Moj naslov je: Jerry Perme, Box 475, Eveleth, Minn.

Pratike

Našim čitateljem spo-ročamo, da smo pre-jeli zalogo

Pratik za leto 1939,

in sicer obe vrsti

Blaznikovo

kakor tudi

Družinsko

Obe vrsti ste zelo za-nimivi in ju krasi šte-vilo lepih slik. Naro-čite si jih takoj, dok-ler ne poide zaloga. Vsak komad stane s poštino vred

25 centov

Naročajo se od:

KNJIGARNA
AMER. SLOVENE
1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

Božični izleti V JUGOSLAVIJO

PARNIKI IZ NEW YORKA:

EUROPA	26. novembra
DEUTSCHLAND	1. decembra
HAMBURG	7. decembra
BREMEN	14. decembra
NEW YORK	15. decembra

Izborne železniške zveze od Cherbourg, Bremena ali Hamburga.

Strokovnjaški nasveti glede vizejev za priseljence in obiskovalce.

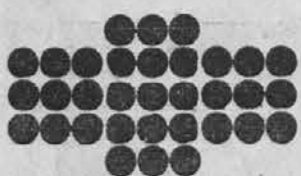
Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali

130 W. RANDOLPH ST. CHICAGO, ILL.

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

Tovarna novega človeka

POSLOVENIL LEOPOLD STANEK

Bil je mrzel jesenski dan. Svetlo je sijalo sonce, toda leden veter je pometal po tleh in prasketajoč mrl velo listje. Sonce ni dajalo nobene toplote in veter je silil Tanji v rokave in tilnik, da je od mraza trepetala. A ni se zavedela tega. Počasi je stopala po potih v parku in povešala oči; njeni možgani so krčevito delovali. Njene misli so se vrtele okoli ene same točke in se niso mogle odtrgati od nje. Bile so besede, ki jih je govoril tovariš Vladimir, ko ji je povedal, da otrok ne sme priti na svet. In zopet je bridkost v njej narasla, kot bi ji hotelo raznesti prsi; ne hote je pospešila korake in bila zdaj tik ob ograji, pod katero je tekla mimo šumeča reka. Dolgo je stala tu in zrla v temnorjavo vodo, nad katero so kipele lahne pene. Težko so udarjali valovi ob kamenite obrežne nasipe...

Še vedno je strmela Tanja v temne valove in vsa njena bitnost je silila k novemu življenju, ki je raslo v njej. Hipoma je začutila, kako se je nekaj v njej premaknilo, lahno, čisto nežno; bil je tresljaj, drget, tako tuj, tako čuden, da se je Tanja zdrznila in zastrmelala s široko odprtimi očmi v daljo, nepremična kot kamen. Dolgo je čakala, da bi se to gibanje ponovilo, toda v njej je ostalo tiho. Nežen, srečen smehljaj ji je igral okoli usten in toplo in veselo ji je postalo pri srcu. Kdo bi ji mogel vzeti to srečo, srečo matere, ki čaka svojega otroka?

Tanja je izpustila ograjo, katere se je krčevito oprijemala, in počasi, previdno šla dalje, kot bi se bala, da bi mogla s kako naglo kretnjo motiti čudo, ki je delovalo v njej. Njeno srce je bilo zdaj polno poguma. Kako bi bilo tudi mogoče, da bi umolknilo to, kar se je v njej zganilo? In kot lahki, nevidni valovi so se ji pojavile pred dušo sanje iz njene otroške dobe; spomnila se je na svojo staro dojiljo; kot bi donele zdaj skozi gosto meglo preko reke, je slišala besede, s katerimi jo je vedno pomirila, kadar je prišla s svojimi malimi otroškimi bolečinami k njej po pomoč:

"Ne boj se, samo veruj! V Bogu vse uspe."

"Vse se je zgodilo proti moji volji, nič ne morem za to," je šepetala Tanja predse, kakor bi se morala pred nekom opravičiti; "a zdaj je otrok tu, živi in bo živel! Kako more tovariš Vladimirov razumeti, kaj se godi v meni? Kaj ima on opraviti s tem? In četudi naj otrok nikoli ne ve, kdo je njegov oče, nima zato niti za las manj pravice do življenja! In živel bo in mora živeti!" Napolnila sta jo ponos in navdušenje, da bo dala življenje novemu človeku!

"Otrok bo živel in mora živeti!" je ponovila skoraj čisto glasno. Mimo je šlo nekaj šolskih otrok, ki so začudeni strmeli vanjo. Tanja se jim je nasmehnila in gledala za njimi, ko so tekli dalje. Gledala je zdaj otroke drugače, kot jih je gledala prej.

So pač žene, je dejala Tanja sama pri sebi, ki težko prenašajo materinstvo; takoj od vsega početka jim napravljajo žalost in skrb. Toda ali naj taka žena zaradi tega svojega otroka manj ljubi? Morda ga pričakuje edino ona in samo ona mu

bo tudi potem v življenju dajala veselje. Ali ni torej primorana, dajati mu še več ljubezni kot pa mati, katere otrok lahko stopi v življenje kot v praznik?

"Živel bo!" je rekla Tanja še enkrat polglasno sama zase, ko je zapustila park, da bi se zopet vrnila na pot, ki je držala do urada. "Živel bo in nihče ne bo zvedel, da njegov oče ni hotel njegovega življenja. Delala bom za svoje dete dan in noč, prenesla bom vsako žalitev, vso osamelost, in ne bom nikdar dovolila, da bi mi mojega otroka usmrtili!"

Ko je Tanja stopila zopet v pisarno, je njen obraz žarel od veselja. Sedla je k delu in se ni brigala za radovedne poglede drugih uslužbencev, ki se niso mogli dovolj načuditi, odkod je jemala Tanja ta mir in to samozatajevanje, to ravnodušnost nasproti zbadljivim opazkam, ki so jih pošepetavali.

XVI.

Vedeževalka Nastja je stanovala na drugi strani reke. Bil je mrzel jesenski dan, temni oblaki so pokrivali nebo in droben dež je pršil na zemljo. Reka je bila siva, nemirna, srdita. Tovariš Vladimirov je mrko gledal na male valove z umazanobelimi venci pen, med katerimi so tu pa tam plavale že majhne ledene grude. Skoraj tesno mu je postalo pred temi temnimi vodami pozne jeseni.

"Morda naj vendar rajši počakam, da bo reka zamrznila in bom šel potem peš čeznjo? In tak veter!" je mrmral predse.

V resnici, veter je trgal in vlekel njegov plašč in mu pihal skozenj prav do kosti. Nekaj časa se je še obotavljal, a potem si je vendar poiskal prevoznika; veliki brod je zaradi grdega vremena že ustavil promet.

Med vožnjo je tovariš Vladimirov nadaljeval svoj samogovor: "Sploh je sramota zame, odgovornega strankinega moža, da grem k vedeževalki. Lepo me je ujeta, ta strojepiska, da ji niti sam nisem več kos! No, bomo videli, kdo bo zmagal, ona ali jaz! Sicer pa je le na videz tako skromna. V resnici živi kdo ve kako razposajeno življenje! Morda je vsa njena odličnost in dostojnost samo pretveza!"

Tovariš Vladimirov je sicer vedel čisto natančno, da dela Tanji krivico, toda vneto si je prizadeval, da bi spravil najbolj prostaške in najbolj umazane predstave z njo v zvezo.

"K vedeževalki Nastji?" je tedaj vprašal prevoznik, umazan Tatar, medtem ko se je glasno useknil v roko in potem pazljivo brisal roko ob svoj oguljeni kožušček. S krivim pogledom je ošvrknil po strani tovariša Vladimirova; sploh je bilo na njem vse krivo, ne le pogled, ampak tudi roke in noge; in celo dolga, vstran štrleča ušesa so kazala čudno zavito obliko.

"Odkod pa veš to?" je osorno zavpil nanj tovariš Vladimirov. "Morda hočem na ono stran le na izprehod, ali pa imam morda tam damico, ali pa moram morda izvršiti pri kom hišno preiskavo! He?"

Tatar je tako rekoč zlezal vase kot tepen pes in dejal:

USODA STARE LIPE
Na Štajerskem v bližini Gradca je ob eni zadnjih neviht udarila strela v 500 let staro lipo, ki je imela v višini 25 m nad

zemljo 1.8 premera. Lipa je zgorela skoro do tal.

Oglasi v "Amer. Slovencu" imajo vsikdar uspeh!

Najpripravnejši

MOLITVENIK ZA AMERIŠKE SLOVENCE JE:

SLAVA MARIJI

(Spisal P. K. Zakrajšek.)

Tiskan v mastnem tisku, kakor so te dve vrste v okvirju.

Vsebuje tri maše; raznevrstne molitve; križev pot; več litani, pesmi in skupne molitve, ki jih rabijo društva pri skupnih obhajilih. Je zelo praktičen molitvenik.

Molitvenik je vezan na tri načine in stane:

Vezan v umetno usnje, zlata obreza.....\$1.00

Vezan v pristno usnje trde platnice, zlata obreza.....\$1.25

Vezan v fino usnje, vatirane platnice, zlata obreza.....\$1.50

Pri naročilih vedno omenite, katere vrste vezavo želite in za isto pošljite potreben znesek, kakor navedeno v cenah.

Naročila sprejema:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Telefon v uradu: Plaza 4610

Telefon v rezidenci: Hyde Park 6410

RUDOLPH P. ZALETEL, M. D.

SLOVENSKI ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad v Hyde Park in Kenwood National Bank Bldg.
Sobna šte. urada 516

1525 East 53rd Street, Chicago, Illinois

Ordinira vsak dan od 1 do 5 popoldne in od 6 do 8 zvečer.
Ob sredah in sobotah po dogovoru.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

Louis J. Zefran

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN!

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — Cene zmjerne.

Ali veste?

DA JE ZDAJ V TEKU VELIKA KAMPANJA ZA MESEČNIK

"Novi Svet"

Kampanja se konča ta mesec 30. novembra 1938.

V tem času dokler traja kampanja, to je do 30. novembra, dobi vsak naročnik STAR ali NOV lepo nagrado:

DVA KRASNA ZEMLJEVIDA

Eden od celega sveta, drugi od Združenih držav, oba vsebujejo zanimive podatke in informacije.

Ako še nimate v Vaši hiši tega zanimivega družinskega mesečnika "NOVI SVET", naročite si ga zdaj, da bote deležni imenovanih nagrad.

STANE SAMO \$2.00 NA LETO

Ako ste že naročnik tega lista, tedaj v tem času svojo naročnino obnovite, da dobite navedene nagrade.

NE PREZRITE TE UGODNE PRILIKE!

Naročnino se pošlje na:

Uprava "Novi Svet"

1949 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trank

Iz starega kraja.

Govoril sem z osebo, ki se je vrnila po daljšem obisku. Kako je? "...bi ne bilo ravno slabo, ako bi ne zapili vsega, kar zaslužijo". Oseba je sodila le po vidu. Zapisano pa vidim: "...povsod samo rožljanje in vendar povsod samo ukanje in veselo vriskanje. Gostilne imajo petek in svetek dovolj gostov. Zvečer se pa v rožlicah vračajo pozno domov". Znan je, da samole v Kamniku izdajo več za opojne pijače, kakor znašajo davki vse Slovence. Prokl...Jugoslavija, ki nima take vlade, da bi šest dni pili, sedmi dan se pa odpočili. Hitler preti. Hm? On vzame za državo tudi pamet. Saj mora priti, ker ni pameti.

Kak roman je lahko socialen roman. Opisuje, kakor je v družbi. Vidim v romanu: gimnazijski ravnatelj, ne naveden profesor, je ateist, iz politike postane na zunaj klerikalec, dasi ima izborna ženo in tri otroke in po ženi lepo vilo, je babjek, pri sivih lasih hodi z 18 letno učenko, poseđa dan na dan po zakajenih brlogih, sili v razporoko. Le v romanu je, pa je tudi v življenju. Nekaj svobode bi bilo, ampak pameti manjka za svobodo. Naravno, da pride jutri Hitler.

Cerkveno premoženje.

To je že stara in vedno zopet nova pesem. Kjer je cerkev, so poznali to pesem, ki ni pesem, in jo poznajo, in po sto ali tisoč letih jo bodo poznali. Le v Rusiji so jo tako zagodli, da jo bodo težko kdaj še zamuzicirali. Cerkev ima izkušnje.

Avstrijske katoličane dobro poznam. Nikoli niso bili dosti prida, državen katolicizem je slabega kova. Premaga po zadnji vojski je zmešala glave. Pravijo, da po Golgoti sledi aleluja. Zdi se, da je v Avstriji narobe. Ko je prišel Hitler, je bilo alelujanja, da nič kaj, po kratki dobi, izgleda, je prišla Golgota. Včeraj Inizter, danes v Solnogradu nadškof Waitz, jutri... Naziji so zagnali krik in zamuzicirali o cerkvenem bogastvu. Ljudje izpremenijo mnenja, sami se ne izpremenijo. Zasegli bodo cerkvena posestva. Tudi "Prosveta" zaznamuje vest, ki utegne vplivati brez komentarja. Saj se poznamo. Imam precej vpogleda, Inizter je sprejel, ker nihče ni hotel sprejeti. Poznam iz prvega vira. Kako to, da nihče ni hotel sprejeti, ko je vendar za vsakega, kakor je bil tudi za Iniztera, na Dunaju pripravljen prav kardinalski klobuk? Vem. Dohodkov, da ni vredno govoriti, ker so se izpremenile razmere, stroškov pa, da nič kaj. Nekoč sem bil sam na tem, da bi prevzel oskrbnitvo cerkvenega premoženja, zato

poznam. Celovski škof je moral v listih pojasniti, da stroški za vzdrževanje, osobe, upravo itd. prekašajo dohodke, v Admontu so napovedali "krido", kako je izšlo, ne vem, v št. Pavlu so morali v Ameriko prodati znamenito biblijo, da je bilo nekaj za življenje, in tudi ljubljanski škof mi je osebno povedal, da vsaj do kakih 30 let nima dohodkov "posestov", ker vse je obremenjeno. Cerkveno bogastvo, hehe. Tudi mi imamo do 50 tisoč dolarjev premoženja, pa moramo le tudi po penjih zbirati. Leta sem polagal cerkvene račune. Vse je bilo pod vladno kontrolo, niti belica niso spregledali. Zgodilo se mi je, da neko leto ni bilo dosti tega, kar pri svečah odpade, se odcedi, odkapa. Oster odlok je prišel, kje so ti odpadki, oziroma znesek za "Tropfwachs", ki naj bi se imel pri računu za sveče odšteti. Cerkveni miši, ne cerkveno premoženje.

ŠVEDSKA ZA SVOJO OBRAMBO

Iz septembrske krize se je tudi Švedska naučila, da je treba storiti kar največ mogoče za obrambo pred letalskimi napadi iz zraka. Sklenjeno je, da se osnujejo za letalsko službo posebni kadri moštva, ki bo šlo 300 tisoč pripadnikov. Pomnožili bodo ob enem število signalnih siren za primer napadov iz zraka. Prebivalstvo bo Švedska preskrbelo s plinskimi maskami po angleškem vzorcu. Vsak Švedski državljan bo dobil za pet kron ljudsko masko, ki jo bo lahko uporabljal v primeru zračnega napada.

NA PRODAJ

10 akrov zemlje, ležeče ob meji mesta Momenca, Ill. 60 milj južno od Chicago; na eni strani teče proga C. & E. J. železnice; dva bloka daleč od Dixie ceste. V mestu ste dve katoliški župniji. Proda se celi kos skupno, ali pa deljeno. Pojasnila daje CLARA BURTT, 317 Pennsylvania Bldg., Indianapolis, Ind.

KUPITE BRZO "NARODNI ADRESAR" PO ZNIZANI CENI

Preostalo mi je nekoliko stotin iztisov "Narodnega Adresarja", ki ga je s tolikim trudom sestavil moj pokojni soprog Ivan Mladinec.

Do zdaj je bila cena \$3.75, da pa čim prej razprodam ostale knjige, odločila sem se znižati ceno na \$2.00.

Pohitite z naročilom, dokler je še kaj knjig, in pošljite denar na:

Mrs. Anna Mladinec, 2331 29th St., Astoria, L. I., N. Y.

DR. H. M. LANCASTER DENTIST

2159 West Cermak Rd.
(ogel Leavitt St.)

Tel. Canal 3317
CHICAGO, ILL.

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

PO DELU IN TRUDU STE POTREBNI ZABAVE

ZAPOMNITE SI SLEDEČE ŠTIRI TOČKE:

1. Podpisani vodim že več let dobro urejeno gostilno. — Točim vedno sveže pivo, vse vrste vina, žganja in likerje.
2. Za poletno sezono imam krasen vrt zunaj, kjer se lahko odpočijete v hladni senci, ali pa ob hladnih večerih.
3. Na vrtu imam prostor za balinjanje, kjer človek najde mnogo zabave ob prostem času.
4. V moji gostilni dobite vedno domači lunč (prigrizek).

Se priporočam vsem!

Martin Ivanšek

(SLOVENSKA GOSTILNA)

Telefon Canal 9713

1759 West Cermak Rd., Chicago, Illinois